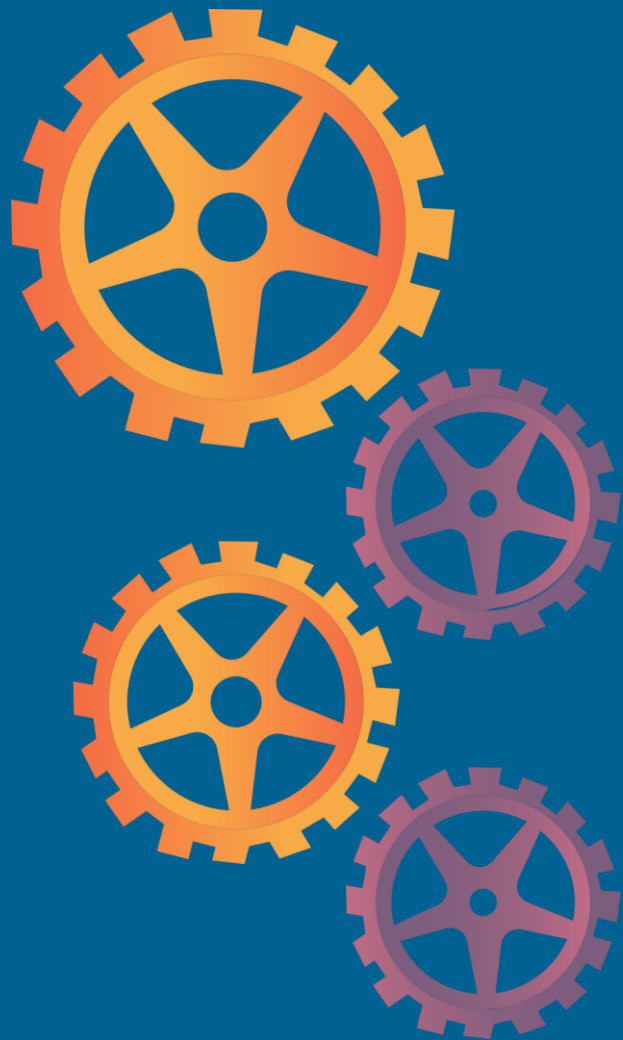

Techniky výuky sociálních dovedností

Davide Diletti,
Consorzio Ro.Ma.

Obsah

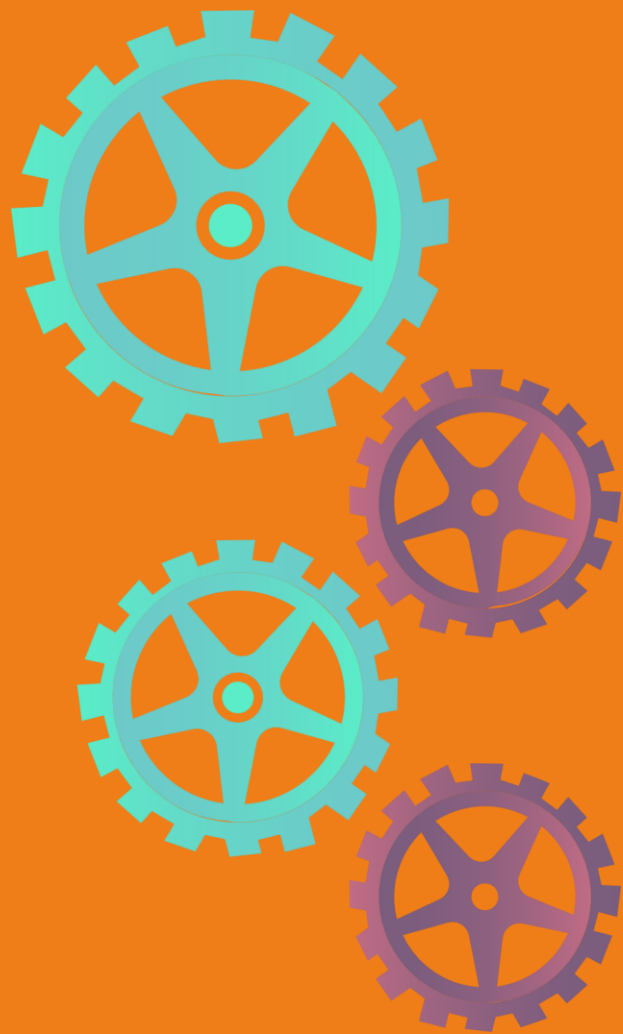
- Výukové techniky;
 - Dovednosti v oblasti analýzy úkolů;
 - Stanovení jasných, konzistentních očekávání od chování;
 - Stanovení pravidel;
 - Kontrolní seznam pravidel ve třídě;
 - Stanovení postupů;
 - Plán výuky - Přijetí kritiky nebo důsledku;
- Odkazy.

Dovednosti v oblasti analýzy úkolů

Analýza úkolů je metoda hojně využívaná v mnoha oblastech, od organizačních až po vzdělávací. Zabývá se rozdělením komplexního úkolu na co nejmenší činnosti. Jinými slovy, vyjmenovávají se nebo definují všechna chování, která mají vést k provedení konkrétního úkolu.

Aplikovat tuto techniku na dovednosti, zejména na komplexní sociální dovednosti, znamená:

- 1. Specifikovat požadovaný výsledek a cíl;***
- 2. Určit základní složky chování dané dovednosti;***
- 3. Uvést pozorovatelné prvky chování v dané dovednosti a,***
- 4. Uspořádejte složky chování v logickém pořadí, v jakém mají být provedeny.***

Příklad analýzy úkolů

Jak analyzujeme úkol "**Být lídrem**"?

1. Žádoucím **cílem** je naučit studenty, jak si být jisti svou schopností organizovat a řídit ostatní;
2. Mezi **složky** této dovednosti patří:
 - I. Uvést, proč je třeba splnit konkrétní úkol nebo cíl;
 - II. Požádat ostatní o spolupráci;
 - III. Vytvořit si plán;
 - IV. Přidělit konkrétních povinností nebo odpovědností ostatním;
 - V. Dohlédnout na úkol až do jeho dokončení;
 - VI. Ocenit přínos zúčastněných osob

Příklad analýzy úkolů

3. Všechny kroky jsou uvedeny v ***pozorovatelných*** a ***popsatelných*** termínech;
4. Jednotlivé kroky jsou řazeny v logickém pořadí

Při analýze nových dovedností je důležité mít na paměti, že právě mladí lidé musí být schopni porozumět a pochopit jednotlivá chování, která dovednost tvoří.

Tyto dovednosti by měly být jasné, stručné a objektivně napsané.

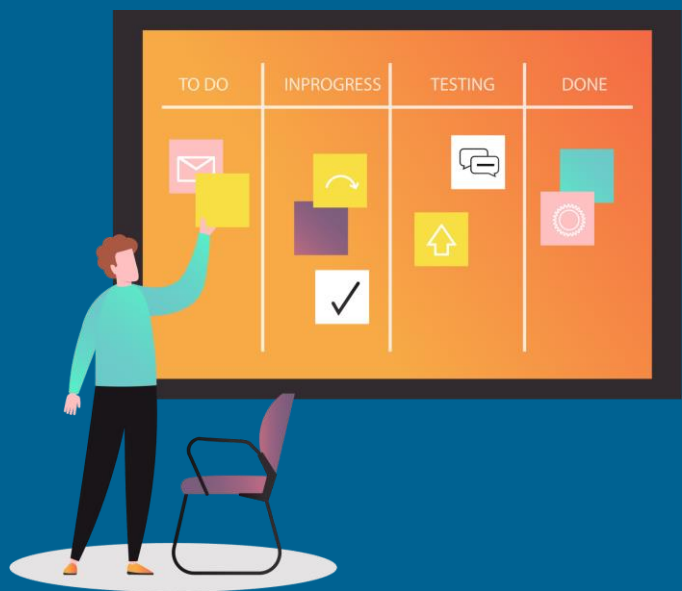

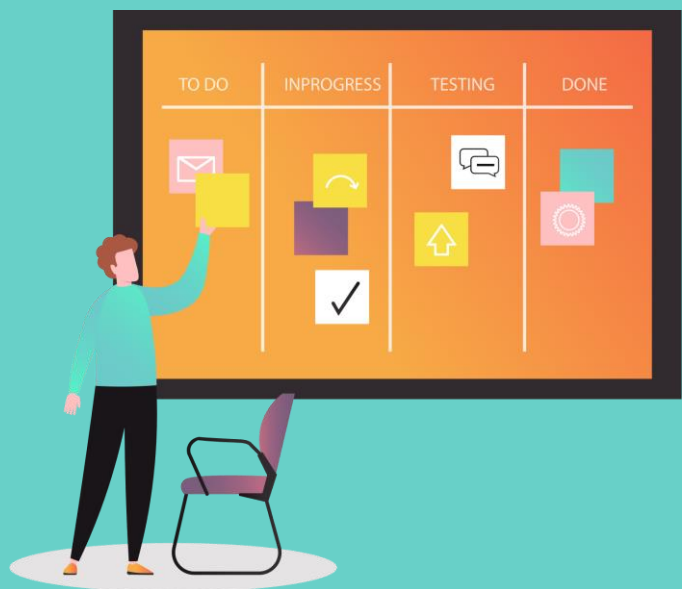
Stanovení jasných, konzistentních očekávání chování

Aby byli žáci i učitelé úspěšní, musí oba porozumět očekáváním ohledně chování ve třídě a ve školním prostředí.

Vytvoření předvídatelného prostředí pomáhá studentům cítit se bezpečně a sebejistě, protože mají informace, které potřebují pro úspěch ve vaší třídě nebo škole.

Jedním z nejdůležitějších výsledků vytváření bezpečného a předvídatelného prostředí pro studenty je pozitivní vztah, který se rozvíjí mezi studenty a učiteli.

Stanovení pravidel

V tomto kontextu lze pravidla považovat za "***očekávání pro dosažení vhodného chování***". Pravidla třídy by měla být stanovena na začátku školního roku.

Můžete se rozhodnout, že při tvorbě pravidel získáte podněty od studentů a seznam pravidel vyvěsíte ve třídě.

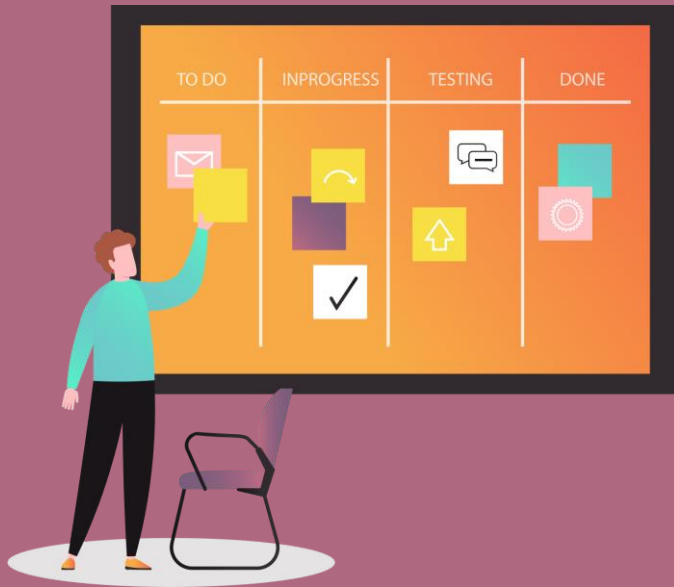
Pravidla by však měla být **flexibilní**; v průběhu roku se k nim lze vracet a v případě potřeby je měnit.

Stanovení pravidel/2

Při vytváření vlastních pravidel nezapomeňte na následující. Pravidla by měla být:

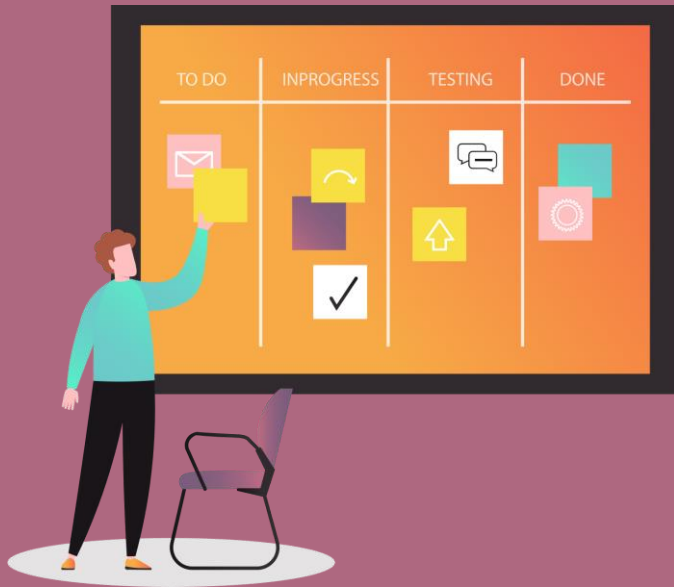
- Konkrétní ohledně chování;
- Vyjádřena pozitivně;
- Vhodná z hlediska vývoje;
- V souladu s vaší filozofií a funkcí třídy;
- V rámci parametrů školní/okresní politiky;
- Omezena na 3 až 5 obecných chování;
- Na viditelném místě;
- Spravovatelná a vymahatelná;
- Probírána a přezkoumávána se studenty podle potřeby

Evertson & Emmer, 1982)

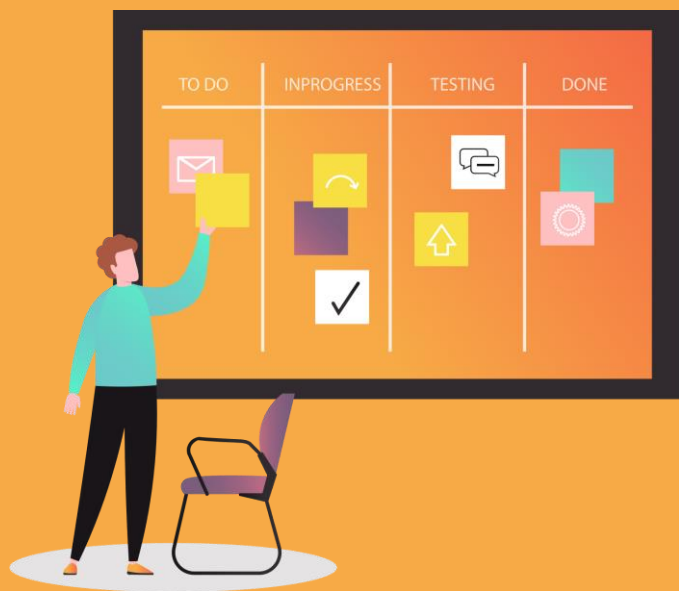

Kontrolní seznam pravidel třídy

Přemýšlejte o problémech s chováním, se kterými se ve své třídě nejčastěji setkáváte. Poté zaškrtnutím příslušných políček určete, která pravidla budou ve vaší třídě nejlépe fungovat. Čtyři z pěti základních pravidel by měla tyto problémy s chováním řešit. V případě potřeby vytvořte další pravidla

☐ Chodíte včas	☐ Zapojte ty, kteří jsou vynecháni
☐ Zůstávejte u úkolu	☐ Chovejte se k ostatním tak, jak byste chtěli, aby se chovali k vám " Golderovo pravidlo ".
☐ Používejte vnitřní hlasy	☐ Nahlašte nebezpečné chování nebo komentáře
☐ Bud'te za sebe zodpovědní	☐ Používejte vhodnou mluvu
☐ Tichý vstup do třídy a odchod z ní	☐ Sed'te na svém místě
☐ Na hodiny chod'te připravení	☐ Bud'te součástí řešení, ne problému
☐ Zvedněte ruku a upoutejte pozornost učitele, když to potřebujete	☐ Před odchodem uklid'te svůj prostor a zasun'te židli.
☐ Bud'te ohleduplní k sobě i ostatním	☐ Přispějte k udržení pozitivního vzdělávacího prostředí
☐ Využívejte svůj čas moudře	
☐ Postupujte podle pokynů	

Stanovení postupů

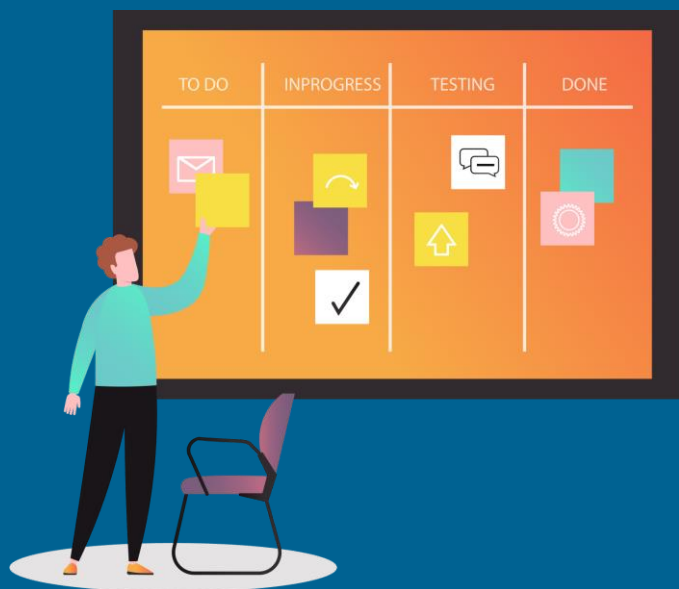
- Stanovení postupů pro mnoho školních činností poskytuje další konkrétní informace pro posílení pravidel ve třídě a plnění úkolů během výuky.

Při vytváření vlastních postupů nezapomeňte na následující:

- Rozhodněte se, jaký úkol chcete ve třídě splnit;
- Určete kroky (pokud možno maximálně tři) potřebné k úspěšnému dokončení úkolu;
- V případě potřeby vyvěštěte postupy např. na nástěnce;
- Učte a upravujte tyto postupy podle potřeby

(Evertson & Emmer, 1982)

Příklad postupů

Níže jsou uvedeny příklady možných postupů pro vaši třídu nebo školu. Nezapomeňte, že postupy jsou obvykle specifické pro vaši třídu nebo část školy. Pokud se tedy rozhodnete použít některý ze zde uvedených postupů, přizpůsobte je specifickým potřebám a situacím. Vyberte si postupy, které řeší konkrétní problémy ve vaší třídě, nebo použijte podobný formát pro vytvoření vlastních postupů.

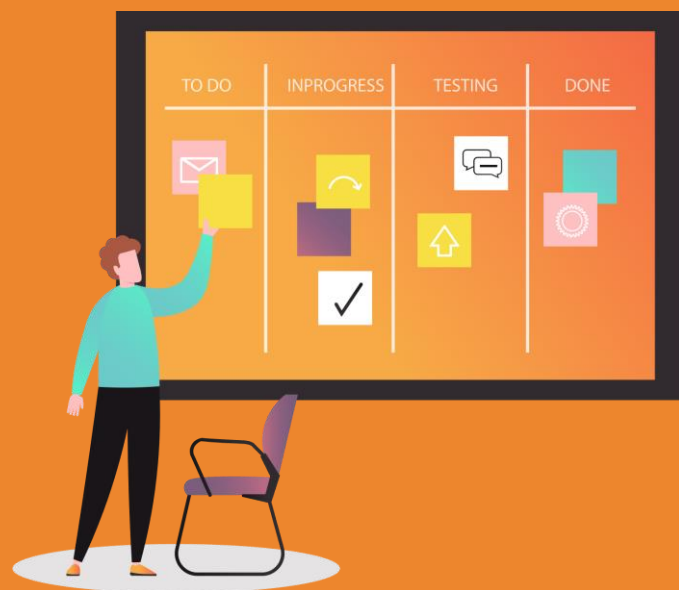
Jak vstoupit do třídy

1. Do třídy vstupujte potichu
2. Sedněte si na vaše místo (nebo na nějaké volné místo).
3. Připravte si materiály, které budete potřebovat na hodinu
4. Povídejte si, nebo tiše počkejte, dokud nezačne hodina

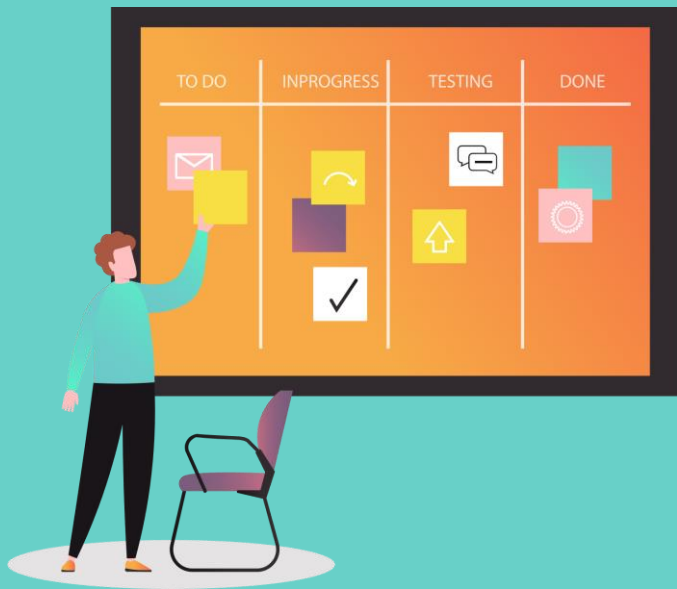
Jak odevzdávat domácí úkoly

1. Zapište si datum odevzdání domácího úkolu
2. Připravte si domácí práci k odevzdání v termínu.
3. Odevzdejte domácí úkoly učiteli nebo je vložte do složky domácích úkolů.

Plán výuky - Přijetí kritiky nebo důsledku

Tato část bude prezentována jako návod, jak postupovat při realizaci plánu pro výuku konkrétní sociální dovednosti, v tomto případě ***"Přijetí kritiky nebo následku"***.

Stanovení cílů

Cílem lekce je naučit žáky vhodnému chování v rámci dovednosti „**Přijetí kritiky nebo důsledku**“.

Cílem lekce pro studenty je:

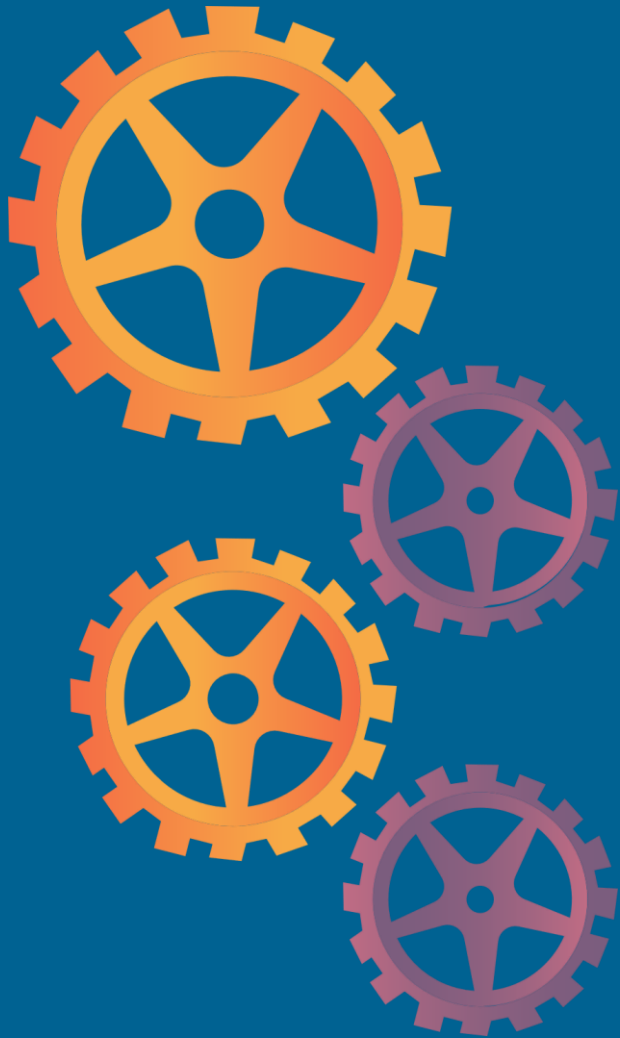
- Naučit se jednotlivé kroky dané dovednosti;
- Procvičování dovednosti;
- Zobecnění dovednosti na různé situace a osoby

Představte dovednost

Požádejte studenty, aby se podělili o příklady, kdy museli od někoho přijmout kritiku. Dejte studentům čas, aby se nad otázkou zamysleli a poskytlí několik odpovědí. Podporujte jejich reakce.

Poznámka: Odpovědi mohou zahrnovat případy, kdy přišli pozdě, nebo udělali nějaký úkol špatně.

Požádejte studenty, aby se podělili o příklady, kdy museli přijmout důsledky rozhodnutí, která učinili, a jaké byly některé z těchto důsledků.

Popište vhodné chování

Poskytněte žákům kroky pro danou dovednost.

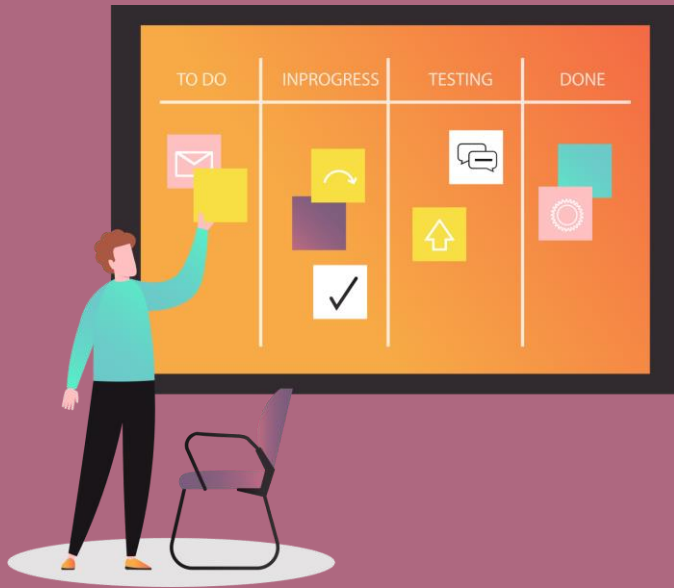
Poznámka: Kroky mohou být vyvěšeny na nástěnce apod. Přizpůsobte si prosím kroky tak, aby odpovídaly vašim očekáváním a potřebám studentů.

Řekněte: "Zde jsou kroky této dané dovednosti."

- 1. Podívejte se na danou osobu;**
- 2. Řekněte „Dobře“**
- 3. Zůstaňte v klidu.**

Řekněte: "Toto jsou kroky, které budeme používat pro dovednosti v této třídě a škole".

Uved'te důvod

Požádejte studenty, aby uvedli důvody, proč si myslí, že by mohlo být důležité použít tyto kroky, když potřebují přijmout kritiku nebo důsledek.

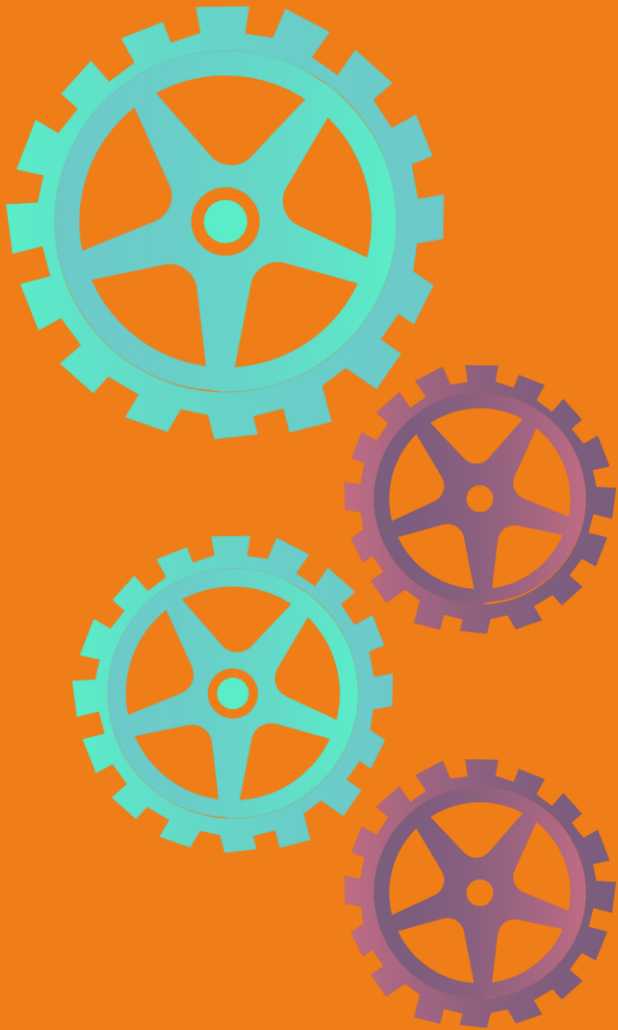
Několik příkladů:

- Budete vědět, co jste udělali špatně, a budete schopni převzít odpovědnost za své činy;
- Ukážete ostatním, že jste schopni převzít odpovědnost za své činy;
- Lidé s vámi budou mluvit o kompromisech;
- Možná nebudete dělat tolik chyb.

Cvičení

Aktivita, která umožňuje studentům procvičit si dovednost

1. Požádejte studenty, aby svému spolužákovi řekli, jak postupovat při provádění dovednosti.
2. **Hraní rolí:** Vytiskněte si následující scénáře na samostatné listy papíru. Rozdělte studenty do dvojic a požádejte je, aby si scénky zahráli mezi sebou.
 - Učitel vám vysvětlil, že jste úlohy 7 až 10 v zadání matematiky vypracovali špatně. Přijměte kritiku přiměřeně a požádejte o pomoc při opravě.
 - Učitelka zavolá k vám domů, že musíš zůstat po škole, protože jsi na hřišti strkal do spolužáků. Přijmi tento důsledek svého chování.
3. Každý den v týdnu si zopakujte jednotlivé kroky dané dovednosti, prodiskutujte, proč je důležité dovednost používat, a pokud je to možné, procvičte ji.

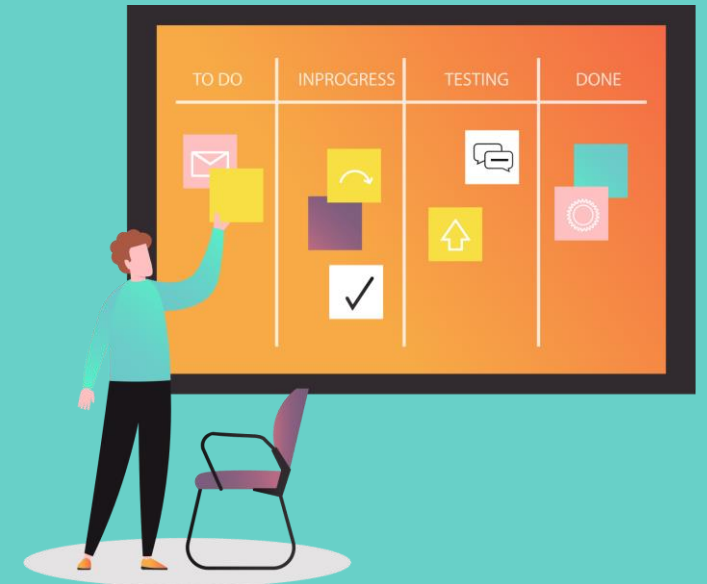

Odkazy

Hensley M., Pratt D. (2005). In Hensley M. *Nástroje pro výuku sociálních dovedností ve školách: Plány hodin, aktivity a techniky smíšené výuky, které pomohou vašim žákům uspět.* Boys down press. ISBN 1889322644, 9781889322643.

Insert title

Insert subtitle

The project „Agile2Learn was financed with the support of the Erasmus+ Programme of the European Commission under the Grant No.: 2021-1-CZ01-KA220-VET-000025558

[Agile2learn.eu](https://agile2learn.eu)